

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

18. Gratiam dilectionis Dei non posse sine culpa subtrahi creaturæ
rationali innocenti, & aliquo modo debitam esse quinque argumentis alijs
ex Augustino probatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

per singulas occasiones peccati; quia si tali auxilio
ita privati essemus, necessario in singulis succumberemus;
sicut primus parens si ei adiutorium sufficientis
desisset, & ita peccatum ad culpam non imputaretur.
Et paulo post in eadem disputatione: Quod si
ad vincendam tentationem est aliqui gradus minimus
sufficiens, auxilij illud sane non perdidimus in primo
parente. Et iterum: Quarto, existimo posteros
Adam penitus non perdidisse in eo omne auxilium suffi-
cens, quod est ad singulas occasiones peccati; aut etiam
ad aliquam (hoc est, ad servandum quodlibet
praeceptum sine peccato) neque perdere potuisse.
Et statim se monstrasse dicit: Non posse nobis
Deo negari auxilium sufficientem ad non consentiendum
peccato & tentationi, eo quod nulla sit occasio peccati
quod libere committimus in hac vita quae non reponat
nobis integram libertatem &c. Quomodo enim in-
ter libertatem nostram nulla occasione impediri potuit
non perhibita iudicio rationis, ita etiam non potuit
sine auxilio sufficiente ad libertatem relinqui, ut gra-
tiam nec aliud penitus perdere in primo parente. Ita
alio loco dicit auxilium sufficientem ad singulas occa-
siones, hoc est ad servanda praecepta; non
fuisse negatum nec negari potuisse, sed tantum ad
opera bona quae non sunt in praecepto. Causam vero
tantae indigentiae, & necessitatis gratiam tri-
buendi, ex creaturae rationalis perfectione,
& necessitate divinae gubernationis petit. Haec,

A inquit, indigentia gratia in creatura rationali
provenit ex magna ipsius dignitate, quia gratia
beneficij capax, & ex immensitate & infinitate di-
vine providentiae & quia necessario gubernari debet.
Haec & similia passim poene omnes Recentio-
res confidenter docent, quibus gratiam suffi-
cientem ad praecepta servanda etiam fidei &
poenitentiae necessariam negari non posse, etiam
post lapsum primi parentis, imo post quaeli-
bet peccata profitentur: vel certe eos qui pec-
care videntur, nullius fore culpe reos. Quod
si illis hoc licet, sola ratione fallaci felicitate
trudere, contra expressam doctrinam anti-
quorum gratiae defensorum, quam se agnosce-
re non dissimulant; liceat sane sancto Augu-
stino, irreprehensibili divinae gratiae patro-
no, creaturae rationali cum primaevali in-
nocentia ex creatoris manibus procedenti, si-
milem gratiam, ex non dissimili causa quo-
dammodo debitam assignere, ne aliquo prae-
cepti non solum divinae dilectionis violatio,
sed etiam omnium ceterorum quae aeterna Dei
lege sancuntur, & sine Dei dilectione imple-
ri nequeunt, in creatorem ipsum revolvantur;
vel certe aliquo modo creaturae fas sit, ne-
glectis legibus aeternis sui creatoris, quodlibet
adversus eas inculpate impuneque perpetrare.

Disp. 193.
c. 3.
V. 22
disp. 193. c. 4
n. 33. & 39.

CAPVT XVIII.

Gratiam dilectionis Dei non posse sine culpa subtrahi creaturae
rationali innocenti, & aliquo modo debitam esse quinque
argumentis alijs ex Augustino probatur.

Porro revera istud sensit Augusti-
num, quod amor ille vel amandi pote-
stas creaturae rationali inculpatae extra
culpam subtrahi nequeat, multis haud
dubijs indicijs praeter ea quae iam haec tenens toc
testimoniorum & argumentorum corrogatione
ex Augustino dicta sunt, ostendi potest.
Ex quibus etiam quam maxime constabit,
illud ipsum quod supra tot argumentis pro-
bavimus, sine amore supernaturali Dei non
posse creaturam rationalem innocentem condi-
ri. Primum quia aperte docet, contra Pelagia-
nos, non posse parvulis, si sine peccato in illa
natura puritate, quam praedicabant, ex opi-
nione Pelagiana nascerentur, negari sine in-
justitia adoptionem filiorum Dei. Nemo
autem adoptatur nisi per dilectionem Dei, ut
potest sola discernat inter filios Dei & filios
diaboli, itaque contra Iulianum, qui di-
xerat nullam suam cuique sine fraude, sine gra-
tia relinquere, dicit, inquit, quia iustitia ille par-
vulum adoptavit in baptismo, ille sine hac adoptione
moriatur. Cur non sit ambobus honor ille communis,
aut ab isto honore alienatio, cum sit ambobus seu bona
seu mala causa communis? Non dicit, quia nec Dei
gratiam nec Dei iustitiam homo magis Pelagianus
quam Christianus sapit. Hoc est, non potest hoc
Pelagianus dicere, quia non intelligit hoc esse

A contra iustitiam si eis bona causa communis
est: esse gratiam, si mala. Quod multo evi-
dentius alijs locis explicatur: *Di si potes, qui
scilicet utrumque peccato carere sentis, cur
ambos adoptare noluisti, qui certe ambos ad ima-
ginem suam condidisti. An haec iustus est ut non sit om-
nipotens? Si voluit & non potuit ubi certe nullus
eorum noluit ne impediuntur potestatis divinae re-
feratur ad meritum voluntatis humanae, sic certe nulli
eorum dicere potest Deus voluit & noluisse? Et ite-
rum: Si non condemnat Deus nisi spreto, id est,
nisi peccati alienius iniquitate coateptus &
irritatus, dicere ntrum spernat suam imaginem nisi
spreto. Quod si non audes, dic unde spernat eos,
quos parvulos non adoptat, in quibus eum spernari non
invenies nisi eos invenias in adam. Quam diceret
impossibile est ut parvuli non adoptentur a
Deo, si ut asseritis nulli eorum peccato Deus
spreto fuerit. Et clarissime latissimeque in
alio loco qui unus instat & explicatio om-
nium esse potest: Cur ergo cetera multa negat
Deus parvulis, qui sine hac gratia in illa aetate mori-
untur? Cur inquam non eis datur illuminatio spi-
ritualis, adoptio filiorum Dei, municipatus in terra sa-
lem caelestis, sanctificatio, atque in Christi membris
translatio & possessio regni caelorum? Haecne tot
munerata necesse est tot imaginibus suis nullum se-
cundum vos peccatum habentibus negaret Deus penes
quem*

Ibid. f. 34.
Ibidem.

lib. 1. op. 1.
cap. 34.
f. 29.

Eccl. 11.
op. 1. p. 1.
f. 59.

LA M...
LA M...

quem summa potestas est eum hoc beneficium non a se prohibeat voluntas contraria parvulorum? Tu certe ut licet a vobis amoveris irridiam, qua dicitur baptizati gratiam parvulis denegare, dixisti, quod eam gratiam qui aliquibus negandam putat; omnium bonorum execrationem mereatur. Non igitur eam Dei Omnipotentia a qua negat innumerabilibus parvulis qui sine hac sub eius omnipotentia moriantur, si mali nihil in eius occulto iudicio mererentur. In hisce testimonij clarissime licet quanta sollicitudine vias omnes obstruat, quibus adversarius elabi posset, quo minus injustum, iniquum, impossibile fateretur, ut parvulis negaretur adoptio & sanctificatio, si sine peccato ex Pelagianorum opinione nascerentur. Necus v. r. d. hoc dici potest, hoc verum esse suppositi o presentis statum, in quo natura humana ad statum supernaturalem elevata fuit, & in Adamo tota sanctificanda nisi ille peccasset. Hoc, inquam, dici nullo pacto potest, quia ridiculum in modum id supponeret, quod probandum erat, hoc est, principium non semel sed perpetuo cum Pelagianis arg. mentando peter. Illorum enim capitale dogma, & unicum quod universam heresim complecteretur, fuit, fictitium esse statum illum supernaturalem elevationis: sed hominem e iam primum omnique posteros ejus in pura natura nasci sentiebant, cum naturalis, ut ipsi loquebantur, innocentia; cum simplicitate naturali; naturali ter bonos; capaces utriusque rei, non plenos; ut sine virtute ita & sine vicio; ante actionem quippe propria voluntaria, id solum in homine esset quod Deus condidit; demique cum laudabili puritate nature, sicut hac alaque plura in hunc sensum de ipsorum hæc est suis locis demonstravimus. Quod ita verum est, ut nec ipsi Scholastici diffiteantur nec diffiteri possint Pelagianos, mordicus pura nature statum asseruisse. Quomodo ergo nisi insulsiissime absurdissimeque supponere posset Augustinus, hominem in statu supernaturali esse conditum, ideoque non posse parvulis sine peccato nascentibus adoptionis gratiam sine iniustitia denegari? quin potius e contrario per hoc ipsum quod injustum, & iniquum, & impossibile est, destruat illum statum naturalis puritatis atque innocentie; invidetque; concludat; statum illum velut commentitium, divinaque iustitie inimicum, per illam denegationem sanctificationis & adoptionis, quæ creaturæ rationali sine peccato negari nequeat funditus evanescere. Quod & ipse Augustinus non nunquam expresse indicat. Nam cum simile omnino iniustitia iniri ex eo dixisset, quod parvulum sine peccato juxta Pelagianos nascentem a populo suo, id est sanctorum consortio separaret. Huius, inquit, tam horribilis pena iniustitia si queratur, nome istorum omnis de libero arbitrio & laudabili sanitate (scilicet sine peccato ægritudine) & puritate nature, quantumlibet arguta sit argumentatio, reperculsa & confrastra dissilet? Ecce tota Pelagiana machina de puritate nature confrastra dissilit; juxta sententiam sancti Augustini, ex hoc ipso solo quod anima parvuli, cum nihil propria vo-

luptate commiserit de suo populo penitenti dicatur, hoc est, ut alibi sepe dicitur, a populo Dei, a parentibus & propinquis fidelibus separata. Quod non alia ex causa parvulis irrogatur, nisi quod eis adoptionis gratia; qua in populum Dei cooptantur, denegata sit. Aperiuntur proinde sententia ac docet non posse parvulis in natura puritate nascentibus adoptionis & sanctificationis, & illuminationis celestis gratiam subtrahi.

Secundo, quia contra eosdem Pelagianos, nature puritatem sine ulla ejus ad statum supernaturalem elevatione; vel ad statum peccati depreffione predicantes; constantiter docent non posse parvulo negari baptismi Sacramentum, quo in Christi membra transferatur. Quod argumentum intolerabili laborat absurditate, si homini in pura natura; sine supernaturali elevatione & sine contranaturali depreffione condito gratia divinae charitatis qua in filium Dei transferatur, possit auferri. Adite totum in libris ad Bonifacium: sed in illo, qui baptizatus est, gratiam dei vos confiteri cogimus & meritum eius nullam præcessisse convincimus. De illo autem sine baptisate mortuus, cur ei defuncti sacramentum; quod & vos fatemini omnibus statibus necessarium: & quid isto modo an ee fuerit vindicatum vos videtis, qui non vultis esse originale delictum. Et multo exsertis pavio post; Redi ad vos frater ille geminus baptizatus non baptizatus & tacitus quatuor vobis, ubi fuerit a fraterna felicitate discretus, cur illa infelicitate puniatur, ut illo in Dei filium adoptato, ipse non acciperet omnibus statibus necessarium, sicut fatemini sacramentum; si quænammodum nulla est fortuna vel statum vel apud Deum acceptio personarum; ita nullum est gratia sine merito donum, nullum originale peccatum? Huic prorsus insanti loquam vel tam voce inque submittitur; sed non loquimur quid loquamini non habetis. Ioanem profecto & ridiculum triumphum canit Augustinus & versus hominem pura nature archidæum, si sacramentum adoptionis ei sine peccato in pura natura nascenti negari potest: Prompte enim respondebit, sicut & quotidi Scholastici in hac aut simili difficultate respondent, nullum quidem esse in illo statu nascentibus originale peccatum; verumtamen illud Sacramentum ad supernaturalem gratiam peranete statum (quod etiam expressis verbis Pelagiani fatebantur) & ideoque tanquam gratiam gratuitam sine injuria dari vel non dari a Deo cuiusque visum fuerit. Hæc tam expedita solutio, tam facilis, tam obyia, tam vera, totum calorem Augustini temperat, & omnes succidit nervos argumenti ejus, si verum est gratia adoptionis aut amoris Dei, homini negari posse sine peccato in natura puritate nascenti.

Tertio luculentius Augustini & eorum quæ dicta sunt sensus ex eo patet, quod consequenter sapius docet parvulos frustra baptizari, frustra fieri Christianos si vera est Pelagiana sententia, quod in natura puritate sine peccati ullius labæ nascerentur. Hoc ipso enim sentit esse iustos, vivos & sanos, nullius sanctificationis indigos. Quid necessarium ergo habuit

Lib. 2 de hæresi Pelag.

Lib. de peccato 1. 30.

Lib. 2. 1. 1. 1.

Lib. 2. 1. 1. 1.

Lib. 2. 1. 1. 1.

Lib. 2. 1. 1. 1.

Lib. 2. 1. 1. 1.

habuit infans Christo si non egrotat? Si sanus est, quare per eos qui eum diligunt medicum querit? Si quando portantur infantes dicuntur omnino nullum proprium habere peccatum, & veniunt ad Christum: quare non est dicitur in Ecclesia, qui eos portant ad Ecclesiam, Auferre hinc innocentes istos non est opus sanis medicis: sed male habentibus: Non venit Christus vocare istos, sed peccatores. Quod apertius adhuc sibi dicit: *Ut quid cum eis ad baptismum visitationis & saluatoris simulatione damnabili curam, quos vivos sanosque laudando, vivificari sanatione non vultis? Ecce hoc ipso parvulos vivos & sanos nulla supernaturalis vivificationis & sanationis indigos esse concludit, quo in puritate & innocentia naturali sine peccati noxa condicerentur. Cum tamen satis conscius esset, ut ipsemet sarpē dixerat, Pelagianos velle unctorem gratie à Christo velut unctō in baptismo à parvulis trahi. Et in libris de peccatorum meritis & remissione: Id agit illa disputatio (Pelagianorum puritatem à peccato velut in pura natura parvulis asserentium) contra cuius novitatem antiqua veritate nitendum est, ut istas omnes in modo superfluo baptizari videantur. Sed aperte hoc non dicitur, ne tam firmata salubriter Ecclesia computando violatores suos ferre non possit. Quomodo id agit ista disputatio, ut parvulis naturam puritatem innocensibus, superfluo sit baptismus, ut Christus eis non sit necessarius, ut auferendi sint ex Ecclesia, cum non ignoraret Pelagianos dicere Innovationis & adoptionis gratiam, & regnum celorum non nisi baptizatis posse conferri: quod quia vires naturae non habent, inferri, necesse est per gratia largitatem? An superfluum dici debet quod tanta dona multoque plura quae tumulabant sua praedicatione, conferuntur? Sed idem hoc dicit Augustinus quia hoc ipso, quo eos in innocentia nasci naturaque puritate fatebantur, egebantur facti adoptionis divina gratiam eis abesse non posse. Innocentia enim talis ac puritas à peccato nullo alio modo potest conferri naturae rationali, nisi per veram & supernaturalem gratiam Dei. Nam ille ipse est unus ex formis habens esse tribus ejus qui sine tali sanctificationis gratia adesse non potest.*

Hoc quare tam perspicuum & certum & peremptorium hoc argumentum sentit esse sanctus Augustinus, ut frequenter doceat quicquid tandem Pelagiani fingerent per baptismum supra puram parvulorum naturam adhiberi, illos ipsos tamen hanc videre & in conscientia sentire veritatem; quod videlicet baptismi necessitatem & utilitatem profus tollerent. Quod profecto impossibile est si puritas à peccato & innocentia illa naturalis possit intellecto naturae rationali sine gratia adoptionis atque sanctificationis quam baptismus hominibus jam in pura natura conditis juxta Pelagianorum opinionem asserere dicebatur. Testimonia hujusce rei plurima in promptu posita sunt. Sic enim loquitur in libris operis imperfecti contra Iulianum: *Vix aperte, mortui parvuli non sunt qui peccatum nullum habent, morte pro se Christi in qua baptizantur non opus habent.*

A Iam dic evidenter quod latenter sentis, quoniam satis produ tuâ disputatione quod sentis; dic, inquam, parvulos frustra fieri Christianos: sed vide utrum te docere debeat Christianum. Et in alio loco: *Vbi est libertas & fortitudo animi vestri, quare timeris dicere quod credere non timetis, parvulos in Christo baptizari non oportere quos peccatum cui moriantur dicitur non habere. Et paulo inferius: Cur non aperte dicitis, baptizari in Christo parvulos non debere? Et nequis putet hoc istis solis imperfecti operis libris esse peculiare, diu a te in prima lucubratione, eandem superflui baptismi conscientiam Iuliano Pelagianoque ceteris improbraverat: Frustra identidem conaris obtegere, quod superfluum baptismum puritatem in parvulis dicitur, Misericordiam Christi gratiam repletam locupletem esse muneribus. Audis in eadem sententia respondentem Iulianum gratiam misericordiam Christi multo locupletem esse muneribus, hoc est, baptismum parvulis in pura natura bonitate nascentibus multa divinae gratiae munera conferre: & tamen Augustinum exprobrantem, quod superfluum putaret esse baptismum. Quomodo, qua ratione? nisi quia hoc ipso quo sine peccato sunt, necessario sunt voluntate conjuncti Deo? Ideoque novi homines & adoptati in filios Dei, quae Dei munera parvulis per baptismum conferret esse cogebant. Ne quem enim lateret ista intelligere Iulianum, per locupletem multis muneribus gratiam Dei, statim adiecit: *Hoc quod in eis, parvulis Deus condendo fecit, beneficiorum suorum augmenta. Et quoniam ista beneficiorum augmenta? Accipe interpretem verborum suorum Iulianum: Christus quiescit superius denotat, augeat circumagimem suam capitula largitate beneficia, & quos fecerat condendo bonos, id est, quos fecerat creando vi pura natura bonos & sine peccato, facit innovando, adoperandoque meliores. De quibus effectibus gratia supernaturalis plura in dogmatibus Pelagianorum diximus. Hanc igitur baptismi tanquam superflui inanitatem objicit & alijs locis, & profitetur ad eam contendam Pelagianorum argumenta compellere: sed de his obsecro te, parvulis baptizari Christus aliquid prodest, an nihil prodest. Necesse est, ut dicat prodesse. Premita mole inatri Ecclesiae. Forte quidem se eum hoc dicit, non rationationis eorum ad hoc videtur compellere, sed auctoritate reprimuntur Ecclesia, ne non dicant si quibus dominum obtruantur, sed ipsorum infantium factum inis tanquam suavis peritabat. Si enim dixerint, nihil prodesse Christum baptismatis infantibus, nihil aliud dicunt, quam superfluo baptizantur infantes &c. Itaque solo timore hominum non aperte dicebant, quod quidem, ut alibi dicitur, postea essent aliquando dicitur, superfluo baptizari parvulos; latenter tamen hoc sciebant, & eorum ad hoc rationationes compellere Augustino videbantur. Nimirum quia hominibus sanis sine peccati labe in pura natura innocentia nascentibus non est gratia innovationis vel adoptionis necessaria propter quom baptismum adhiberi dicebant. Quia hoc ipso necesse est eos esse recta voluntate,**

lib. 1. f. 383.
Fol. 384.
Lib. 6. cont. Iul. 3.
De rat. 2. 2.
ep. imp. 1. 6. cont.
lib. 3. cont. Iul. 3. ep. imp. 1. 1. ep. imp. 1. 59.
De 14. de deo post. 2. 27.
cont. Iul. 6. 3.

INNOVATIONIS

conjunctos Deo & consequenter filios Dei. Qui sensus Augustini ut adhuc elucescat luculentius, & ut loquantur, à priori,

Quintò, non raro docet adversus eosdem adversarios, solum peccatum esse, quod à Deo creaturam rationalem separet. Hoc est, impossibile esse, ut creatura rationalis non sit amica creatori & consequenter diligens ac dilecta Dei & assumpta in numerum filiorum eius, hoc ipso quo peccato tanquam muro inter Deum & hominem intercludente caret.

Cap. 25.

Hinc in libro de Spiritu & littera: *Vi hominum Dei quod diligunt, Deus sit ipse quem diligunt, inter quem & homines nisi peccata non separant.* Et in libro secundo de peccatorum meritis & remissione, ubi Pelagiani dixerant, non baptizari parvulos ut à peccato liberarentur, qui sine peccato in innocenti naturæ puritate nati essent, sed ut spirituali procreationem non habentes crearentur in Christo, & ipsius regni colorum participes fierent eo modo filij & heredes Dei, coheredes autem Christi, hoc est, ut Scholasticorum loquamur phrasi, ut supernaturaliter ad statum filiorum Dei elevarentur; aliquoties Augustinus eandem illam repetit sententiam, ut concludat, eos jam esse filios & heredes Dei, si quemadmodum Pelagiani sentiebant à peccato essent immunes. *Solutio, inquit, reatu cui originaliter erat obnoxius, persistet in illo lumine veritatis, quod incommutabiliter manens, ut æternum iustificatos presentia creatoris illuminat. Peccata enim sola separant inter homines & Deum.*

Lib. 2. c. 18.

Ex quo necessarium est sequi, ut si peccati remissione non indigeant, necessariò eos velut iustificatos & filios Dei presentia creatoris illuminet. Et iterum adversus eandem Pelagianam opinionem: *Potriò si à salute ac vita æterna hominem nisi peccata non separant, per hec Sacramenta non nisi peccati reatus in parvulis solvitur.* Quasi dicat, alioquin nullo modo necesse esset parvulos propter acquirendam æternam salutem baptizari; hoc ipso enim salvi deberent esse cum Deo, quo eos vos Pelagiani sine peccato in puritate naturæ nasci constituitis. Nam ut etiam contra Manichæos omnis elevationis supernaturalis prorsus ignates dicit, *Inter creaturam rationalem & Deum, non separant nisi voluntas prava.* Ut necesse sit eam esse cum Deo, hoc est, voluntate & amore conjunctam Deo per hoc ipsum quod pravâ voluntate intercurrente caret.

Cap. 24.

Ex quibus tam crebris tamque concinens

Lib. de file
cont. Mani.
c. 44.

tibus undique sibi locis perspicue patere mihi videtur, hoc omninò sentire, totâque suæ disputationis mole agere contra Pelagianos Augustinum, ut convincat statum illum naturalis innocentie, seu ut loquantur, puræ naturæ, in quo nasci volebant homines, & per baptismum ad supernaturalem statum adoptionis filiorum Dei elevari, esse impossibilem, unoque verbo talem, ex quo sequatur baptismum esse superfluum, frustra que parvulos fieri Christianos; & hoc ipsos sentire, nec ausos dicere Pelagianos; eo quod hoc ipso quo sunt innocentes, sint etiam filij & heredes Dei, à cuius hereditate creatura rationalis non potest nisi intercurrente iniquitate separari: vel certè, si effectum illum adoptionis & supernaturalis sanctificationis in parvulis baptismus operatur, ut hæresis illa predicabat, injustum esse vel infirmum Deo, sub cuius gubernatione creatura rationalis sine ullo suo vel suorum peccato, adoptione & populi sui societate privatur. Quam genivnam esse sententiam ejus longè uberius paulò post, cum de vita æterna locuturi sumus, Deo juvante demonstrabimus.

Hunc igitur gratiæ divine cum creatura rationali innocente nexum individuum indicare fortassis voluit Augustinus quando Iuliano dicente *bonam hominum naturam*, scilicet naturaliter (sicut ipse de naturæ bonitate loqui solet) *qua talis gratiæ opulationem meretur.* Respondet Augustinus: *Quod gratanter audirem, si hoc propitius, quia rationalis natura est, diceret.* Hoc est, meritum gratiæ improprie dictum quod ratione naturæ consideratum, libenter admitterem, non tamen meritum alicujus voluntatis aut operis boni, quo omnis gratia funditur interimitur. Nam explicans verba sua, *Neque enim, inquit, gratia Dei per IESVM Christum Dominum nostrum lapidibus aut lignis pecoribusque restatur, sed quia imago Dei est, meretur hanc gratiam: non tamen ut eius bona voluntas possit precedere præter gratiam, ne vel ipsam prior det, ut retribuatur illi, ac sic gratia tam non sit gratia; sed locus iste in alium fortè sensum trahi potest. Nunc causas paulisper exploremus, propter quas gratia dilectionis Dei, qua etiam adoptatur creatura rationalis in filium Dei, innocenti naturæ tam rectè juncta sit. Quamvis enim hic illic sparsim indicatae sint, non inutile fuerit eas, & simul paulò explicatius oculis subijcere.*

CAPVT XIX.

Causæ deducuntur latius, cur creatura rationalis condi non posset sine bona voluntate & sapientia, vel certè sine diligendi Dei & sapienter vivendi potestate.

QUOD ut Deo, tenuitatem nostram adjuvante, præstemus, tria hic supponenda sunt. Primum non esse aliam sanctificationis aut adoptionis gratiam Augustino, quam charitatem sive tactum amorem Dei, quod suo loco decla-

randum est, tanquam in ejus doctrina indubitatum: Secundum amorem Dei nullam agnoscere in scriptis ejus, nisi quem Spiritus sanctus per gratiam suam diffundit in cordibus nostris; Adde tertium, nullam omninò esse bonam voluntatem, hoc est, volitionem Augustino,